

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Malin Bülow
Jag i System

MFA
Kunstakademiet 2016

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

www.khioda.no
khioda@khio.no

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

Titel: Jag i System

Författare: Malin Bülow

MA essay

KHiO, Kunstakademiet i Oslo

Jag i System

Kroppslig (in) fusionestetik

Såret och tystnaden

Malin Bülow

Jag vill upplösa barriärerna mellan dig och mig. Jag vill synkronisera våra insidor. Jag strävar efter tillstånd där poetiken kring klinisk objektivitet står i total fusion med det emotionella, det sinnliga och det personligt nära. Jag letar efter en språkdräkt för känsligt tänkande. Denna text är ett tankeexperiment, en visuell idé om sammansmälta identiteter och flytande vi-tillstånd. Ett osmotiskt jämviktsläge. Jag vill känna det du känner. På riktigt. Likt celldelning i reversion. Det är en illusion om generiska kroppar bortom individualitet, klass, kön och etnicitet. Lika mycket som att vara visuella scenarier är det utopiskt verklighetsskapande. För när våra hudar smälter ikapp med isarna måste vi sluta att fortsätta precis om vanligt; barrikaderat och individualiserat. Med gränser som stänger inne, som stänger ute. Hudens vackra porositet, cellmembranens bildliga idé om permeabla flöden öppnar upp för andra verkligheter. I mellanrummen existerar en infernalisk volym av sladdar, som inte syns. Jag vill göra sladdarna synliga. Jag vill visualisera systemen och flödet över gränserna. Huden är den fysiska barriären mellan dig och mig – orden den mentala.

Såret och tystnaden blir metodologiska ansatser och metaforiska språngbräddor i försöken att upplösa dessa barriärer. Såret penetrerar huden, skapar invasiva öppningar och möjliggör för förbindelser i mellanrummet. Såret ger utrymme för kroppslig plasticitet, det smälter gränser och har ambitioner om kollektiva storlekar. I tystnaden letar jag efter en sammanbindande materialitet bortom orden. Jag vill skapa rum för det icke-verbala och det icke-intentionala, men likväl sammanbindande. Jag rör mig via klibbiga känslor i det mellanmänniska rummet och vidare till tysta synkroniseringsmekanismer. Det är metaforiska försök att smälta samman. Jag vill att du föreställer dig din inre smältpunkt. Jag vill att du sitter nära. Jag vill att du andas min luft. Jag vill att du ingår min rytm. Jag vill att du smälter inifrån. Jag vill att vi flyter.

Såret

(- om hålet i huden, sårbara rörelser och kroppars plasticitet)

Genom det pumpande såret läcker fantasi. Subjektet blottas i varje strof och i rytmen av det jag skriver vill jag att du anar min sårbara position. Det som var intakt igår har blivit ett öppet rum, fritt för dig att härbärgera i. Transparensen är att ta på. Det är obehagligt, nästan sjukligt. Men det är dit jag vill att vi går. ”Om du inte darrar när du korsar en gräns är det inte gränsen du korsat”¹. Jag vill att vi darrar tillsammans. Jag vill att vi ingår den darrande rytmens logiska svängning.

Huden är strukturerad i lager. Det yttersta lagret; epidermis är det som anatomiskt skiljer dig från mig. Det är en yta konstruerad för att stänga ute och stänga inne. När denna yta penetreras förändrar kroppen form. Jag har sett nya former uppstå. Jag har sett operationssår som inte läker. Jag har sett blottade insidor; kött, skelett, blod och bakterieansamlingar i schakt. Jag har sänt prover till analys och jag har förbundet såren efteråt. Och jag har haft ont i hela kroppen när jag tänker på att denna kropp med detta öppna sår skall gå hem till sig och lägga sig i en säng och försöka sova som om allt var som vanligt. Men jag vet att varje rörelse kommer att svida. Att varje kroppslig förflyttning kommer att påminna om den blottade insidan. Jag har känt det själv. Min rygg buktade välvilligt för det öppna såret på min mage. Den ingick i sårets logik. Och sårets logik är att läka. Såret var litet. Fem stygn. Jag blev instruerad att själv sprätta upp dem en vecka senare. Och det gjorde jag; på köksbordet, med kökslampan som operationsbelysning. Samma natt vaknade jag. I minnet var det ljudet av någonting som klyvs i två och den direkt påföljande svedan som rev mig ur sömnen. Det blödde.

Isarna blöder också, de smälter, förändrar form och flyter. Det blir svart i mellanrummen. Det fruset vita övergår i flytande svart. Den reflekterande ytan blir absorberande. Värmen stannar och initierar självuppvärmande feedback mekanismer bortom vår kontroll. Systemen flippar, jorden tar över rodret. Vi blöder i kollektiv enhet.

Sår är korporeal punktering. Det är hål i huden. Det är fysiska öppningar som försätter det inre i direkt kontakt med ett yttre. Hudens sår tillhör den enskilda kroppens, isarnas sår tillhör den kollektiva massans. Såret i huden är en metafor som jag vill använda för att sammankoppla två kroppars insidor. Sår till sår, hål till hål, och via en förbindelse i mellanrummet skapar jag en schematisk bild av ett mellanmänskligt infusionsförfarande. Vätskor flödar över gränserna. Går från ett inre, till ett annat inre, via ett slutet system. Rörelserna initierar osmotiskt jämviktstillstånd. Kropparnas koncentrationsnivåer har jämnat ut sig. Insidorna är synkroniserade. Vi är i balans.

I utställningsrummet förbinder jag två kroppar via oral punktering. Ett kliniskt plaströr, som signalerar infusionsestetik sammanbinder den ena kroppens insida med den andras. I slangarnas volymer utbyts kroppsvätskor. Det uppstår ett rytmiskt flöde i takt med de pulmonella systemens aktivitet. Det är harmoni. Men det är harmoni och balans inducerat av alarm. Alarmsignalerna pulserar i de blödande isarna. Och det är isarnas sår som tillslut penetrerar våra hudbarriärer och möjliggör direkt mellanmänskligt flöde. Detta är en vacker konsekvens av det fatala. Det vackra är att jag kan känna det du känner, att våra olikheter diffunderar, att det finns någonting essentiellt och universellt i våra mellanrum, någonting som sammanbinder, någonting större. Det fatala är att isarna smälter. Isarnas sår illustrerar hur kropp och natur interpenetrerar och definierar varandra ömsesidigt, hur vi står i flytande relation till

varandra. Vi smälter ikapp med isarna och vi är diagnostiserade i kollektiv enhet.

Den visuella spänningen mellan det utopiskt vackra i de synkroniserade insidorna och det invasivt såriga, det smältande hotet, som medierar förbindelsen är ett genomtänkt grepp. Jag söker ambivalensen mellan det hotfulla, det kroppsligt avstötande och det harmoniska. Jag vill inducera alarm och balans simultant. Jag vill att dina celler ska darra obeslutsamt. Jag vill inkapsla din hudbarriär, pierca den på flera platser, tränga igenom lagren och sätta dina innersta celler i ambivalent vibration. Jag vill inte att du förstår mitt skämt och ler välvilligt, jag vill att du skrattar högt eller tvärtom gråter. Jag vill att känslornas logiska rörelser överröstar dina kognitiva försök att förstå. Och om du inte når den punkten förblir försöken platta inledningar på någonting som ännu inte formulerats.

Det fysiska såret har en psykisk syster i sårbarheten. Det sårbara, det känsliga och det blottande har alltid intresserat mig mer än det starka, det rationella och det distanserade. Det vilar en universell kraft i sårbarheten, en slags samhörighetsprincip. Det är lättare att bli vän med sårbarheten än med styrkan i andra. Sårbarheten skapar, i analogi med såret, ett mentalt hål. Vi når in, vi når ut. Och hålet gör att vi läcker och förändrar form. Det är häri plasticiteten stammar. Vi är i transformation, i process och tillblivelse, lika mycket som vi är i upplösning. Styrka däremot får mig att tänka på ett stängt yttre, en spänd muskel och en rak kroppshållning. Där finns inga hål att penetrera, inga permeabla membraner att flyta över, inga kroppsliga förändringar att initiera. Det är barriär.

Jag vill skriva fram en statisk aspekt, en stabil stagnation i styrkan, samtidigt som jag i sårbarheten vill skriva fram rörelse. Och jag argumenterar för potentialen i rörelsens fluiditet. I

rörelse möts vi lättare, där finns utrymme för fusionering, kollision och kollaps. Det skapar friktionsenergi som övergår i värmeenergi. Våra kroppar smälter. Nya konstellationer uppstår. Vi uppgår i kollektiva storlekar bortom individualiserandet och sammanhangen blir lite större. Jag vill att vi pratar om det oändliga högt där uppe, det utopiska och det naiva. Om kroppslig fusionsestetik. Det som handlar om trädtopparna och stjärnorna. Det som är svårare att sätta ord på. Medan det individualiserade vilar i det vidsträckta rotsystemet som inte syns, sträcker sig den kollektiva kroppen mot himlarna utan valv. Det är där vi bygger skaparmuskler. Det är där vår massiva sårbarhet blir styrka.

Tystnaden

(- det har med känslor att göra, och tysta synkroniseringsmekanismer, om att ha dålig andedräkt eller sjunga i kör)

Den orala punkteringen mellan kropparna i utställningsrummet initierar tystnad. I slangarnas volymer rör sig inga ljudvågor. Det är en tyst sammankoppling, en outtalad enhet. Jag famlar i deras stumhet, letar efter ansatser till förbindelser bortom orden, någonting, som likt såret skapar direktkontakt över barriärerna. Jag beskrev orden som den mentala barriären mellan människor. Det är ett ambivalent uttalande, som kräver viss klargöring. Jag tror på ordens förenande krafter, på styrkan i det skrivna ordet. Jag tror på dialog. Och monolog. Och dikt. Jag tror på denna text. Jag tror på skrivandet som en metodologisk ansats att nå insikter. Fragmenten får liksom lov att koagulera i efterlängtade helheter. Men min verbalitet är begränsad, lik din. Orden förblir översättningsredskap, ett bindeled mellan mitt inre och ditt inre, ett kanalisering förfarande, som först skall översättas och sedan tolkas. Därför behandlar jag orden som mental barriär. Därför

letar jag efter andra överföringskanaler och direkta synkroniseringsmekanismer.

Paret vid sidan av oss är tysta. Tystnaden är ihållande och fortplantar sig genom rummet, skapar våglängder av stumma känslor. Liket såret vilar det ett slags obehag över den relationella tystnaden, över det icke-kommunikativa hållrummet tjockt av förbindelser. Det är de förbindelserna jag vill ta fasta på i detta avsnitt. Och dessa förbindelser har med känslor att göra. Jag kommer att röra mig via klibbiga känslor, smitta, elektrisk- och kemisk synkronisering och jag ämnar avsluta med en refräng och ett synkroniserat hjärtslag.

En lång tub löper mellan två kroppar i utställningsrummet. Det är en kognitiv förlängning av den orala punkteringen. Den är töjbar och vidsträckt. Den sammanbinder kropp med kropp i ordlös konfrontation. Min kropp formerar sig i förhållande till din. Din i förhållande till min. Det blir ett mellanmänniskt rörelseexperiment. Ett tyst ställnings-tagande. Den slimeinducerade förbindelsen är klibbig. Klibbig, som i Sara Ahmeds² beskrivning av känslor. Hon beskriver känslor som den klibbiga essensen mellan kroppar. Känslor, som inte tillhörande kroppar, men som rörelse emellan. Känslor som skapar och formar kroppar genom att fastna på somliga, glida över på andra. Hon förlägger känslorna utanför. Uppe på huden och runtomkring. Hon omdirigerar därmed riktningen av känslor till ett ”utifrån-inåt-perspektiv”, motsatt av vad jag tänker; känslor i ett ”inifrån-utåt-perspektiv”, som i att jag känner inuti och kanaliserar ut. Hon utmanar idén att känslor är av inneboende, privat karaktär. Hon avindividualiserar känslan. Och denna aspekt, detta tillgängliggörande av känslor, rimmar med mina intentioner. Jag vill känna det du känner. På riktigt. Jag letar efter sammansmältningar, något som minner om celldelning i reversion – idén att vi stammar från detsamma, att

olikheter diffuserar, att barriärerna löses upp, att vi för en gång skull inte behöver ta hänsyn till klass, etnicitet, kön och individualitet. Tanken är skevt vacker, utopisk och omöjligt intressant.

Min utgångspunkt för detta utopiska scenario, det som skall sammanbinda, oavsett, är de gränsöverskridande universella känslorna. Det är via dem jag vill argumentera för synkroniserade insidor. Men medan jag pratar om det läckande såret och förhåller mig till känslor som insidor, som måste blötas och mötas, om hudar som måste penetreras för att möjliggöra flöde över gränserna, om känslan som en smitta som söker sin bärare över barriärerna, pratar Ahmed i termer av cirkulation snarare än överföring. Hennes teorier har en flytande, nästan flyktig karaktär, där det fluida nästan övergår i gasform. Det är visuellt lockande att tänka på känslor som flyktiga gaser och flytande mellanzoner. Samtidigt svårfångat. Smittmetaforiken och känslans placering inuti är lika neuralt inkorporerad som all annan dualism, som jag helst vill bli kvitt, men likväl trampar i. Den är del av vår dialektik. Känslor känns inuti, som del av mig, som inneboende och specifikt egna. Men med universella ambitioner.

I det singulära finns hävbara mekanismer som strävar efter att universalisera känslan. Synkroniseringsmekanismer som gör att jag känner det du känner. På riktigt. Likt celledelning i reversion. Teresa Brennan talar om ”transmission of affect”, med vilket hon avser processer som är sociala i sitt ursprung, men som tar sig biologiska och fysiska uttryck³. Den sociala överföringen av känslor, det som sker i det mellanmännsliga rummet, gör att vi blir ”lika varandra”. Det är en process där kropparnas nervsystem och hormonella systemet sammanblandas. Detta benämns elektrisk- och kemisk synkronisering⁴. Neurologiska upptäckter visar att känslor faktiskt smittar⁵. Skratt smittar, gråt

och smärta likaså. Det sker via spegelneuroner⁶, en typ nervceller i hjärnan som avger impulser, som svar både på egna och andras känslor. Varseblivning av andras känslomässiga reaktioner aktiverar ett motoriskt schema i hjärnan; samma schema som skulle aktiverats om vi själva hade upplevt densamma känslan. För att förstå andra, aktiverar vi alltså samma neurala system som vi upplever våra egna känslor genom. Det är en simultan och omedveten elektrisk synkronisering. De elektriska signalerna löper längs nervcellernas axon. Axonen är långa utskott omslutna av ett skyddande fetthölje. Det är myelinskidor, som gör att signalen inte läcker i fel riktning. Det är vår kroppsliga motsvarighet till elektriska sladdar, till koppartrådar och plasthöljen. I utställningsrummet omsluter myelinskidor slangarna, får signalen att propagera fortare, isolerar mot värmeförluster.

Elektrisk synkronisering är kopplat till syn, kemisk synkronisering till lukt. Och på samma vis som spegelneuroner är den aktiverande länken vid elektrisk synkronisering, är feromoner den initierande substansen vid kemisk synkronisering. Feromoner⁷ är luftburna molekyler som läcker över våra porösa hudbarriärer. Det är lukter, som inte luktar. Det är kemisk kommunikation. Den feromonella lukten som läcker över din barriär påverkar min sinnesstämning. Jag känner mig som dig, beter mig som dig, inte bara för att jag observerar dig utan också för att jag inandas dig. Feromoner är bärare över barriärerna. De är smitta i gasform. Feromoner vittnar om att det finns någonting i mellanrummet som sammanbinder. Någonting flyktigt som smittar. Någonting tyst som möjliggör intuitiv förståelse av andras känslor bortom verbal kommunikation.

Men man får dålig andedräkt av att inte prata. Och i takt med den vetskapen försöker jag komma på en refräng att avsluta med, en refräng som förenar våra orala rörelser. En banal

textrad, som motvikt till tyngden av såret och tystnaden. Och jag vill att vi sjunger i kör. För körsång synkroniserar våra hjärtrytmer. Det är en ljudstark och rungande synkroniseringsmekanism, helt annorlunda de tysta och omedvetna mekanismerna jag beskrivit ovan. Hjärtrytmernas variabilitet och vårt pulmonella system är tätt sammankopplade. Vid inandning ökar pulsen, vid utandning sjunker den. Det är respiratorisk sinusarytmi. Körsång får oss att andas likt och därmed synkroniseras variabiliteten i våra hjärtrytmer⁸. Det är en social handling med biologiska konsekvenser. En yttre rytm som gör att vi pulserar i takt. Vi är nära nu, nära de sammansmälta vi-tillstånden. Nära himlarna utan valv. Nära trädtopparna och stjärnorna. Och jag vill att vi sjunger högt. Att vi basunerar ut vår utopi via röda megafoner, och i synkroniserad rit uppgår kollektiva storlekar. För unison sång har stark koppling till kollektiva viljor⁹.

Jag vill egentligen avsluta i kör. Jag vill översätta textens trådar i röster och väva dem samman i verbala orgasmer. Jag letar efter refrängen. Refrängen som kärnfullt uttrycker det texten redan har sagt.

Tystnaden och sången synkroniserar våra insidor. Såret penetrerar våra kroppsliga barriärer. Vi står i flytande relation till varandra. Barriärerna har blivit lite porösare. Gränserna lite mjukare. Och om du lägger handen på det smältande isblocket vill du känna att det har samma temperatur som din hud.

¹ Farrokhzad, A (2013) *Vitsvit*. Albert Bonniers Förlag.

² Ahmed, S. (2004) *The Cultural Politics of Emotion*, Edinburgh: Edinburgh University Press.

³ Brennan, T. (2004) *The transmission of affect*, Ithaca, London: Cornell University Press.

⁴ Synkronisering är en fysikalisk lag som innebär att två eller flera system / fenomen / företeelser blir synkrona och börjar pendla / svänga / vibrera med samma frekvens eller rytm.

På 1600-talet upptäckte Christian Huygens hur två pendelur som hängde bredvid varandra började svänga synkront.

Se Pikovsky, A. & Rosenblum, M. (2007) Synchronization. *Scholarpedia*, 2: 12, 1459.

⁵ Bauer, J. (2007) *Varför jag känner som du känner: intuitiv kommunikation och hemligheten med spegelneuronerna*, Stockholm: Natur & Kultur.

⁶ Giacomo Rizzolatti och hans medarbetare ”upptäckte” spegelneuronen i mitten av 1990-talet. I försök med apor kunde de visa att vissa neuronförband i hjärnan, som fyrade av när apan utförde en handling – grep om en nöt, också fyrade av när apan såg en annan apa gripa om en nöt.

Se Rizzolatti, G. & Craighero, L. (2004) The mirror-neuron system. *Annual Review Neuroscience*, 27, 169.192.

⁷ Feromoner eller ”Pheromones” introducerades av Peter Karlsson och Martin Lüscher 1959 baserat på det grekiska ordet ”pherein” (att transportera) och ”hormone” (att stimulera).

Se Karlsson, P. & Lüscher, M. (1959) Pheromones: a new term for a class of biologically active substances, *Nature*, 183, (4653): 55-56.

⁸ Vickhoff, B., Malmgren, H., Åström, R., Nyberg, G., Ekström, S-R., Engwall, M., Snygg, J., Nilsson, M. & Jörnsten, R. (2013) Music structure determines heart rate variability of singers. *Frontiers in Psychology*, Vol 4, Art. no. 334.

⁹ Jag tänker på kampramsor och demonstrationståg, ljudet på fotbollsläktare, arbetsånger och religiösa körer.